

UPA 2015/7

10. marts 2015

Tillie Martinussen

2015-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.
(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Demokraatini ilungersorluta anguniarparput isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiinnissaat. Politikkeriuaannarnikuuarpup inuussutissarsiorlut pitsammik atugaqarnissaasa qularnaarnissaat, aningaasaliisartut toqqissisimanissaat Kalaallit Nunaannullu tikilluaqqusaasutut misigisimanissaat kiisalu inunlut ikiorsiissutit taamaallaat pisariaqartitsisunut tuttassasut.

Isumaqarpugut aningaasarsiornikkut annertuumik iluarsartuussisariaqartugut isumaqatigiissutillu ukiuni qulikkaani atasinnaasut sanasalertariaqarigut, partiit tamarmik isumaqatigiissuteqarnerat naapertorlugu. Taamaaliunngikkutta atuipilunnitsinnut akiligassaq meerartatsinnut ingerlateqqissavarput.

Inuiaqatigiinni kikkulluunniit sulisinnaasut, sulissapput. Atorsinnaangilaq ingiimiataalaaginnarluni inatsisinik suliarilluangaanngitsunik pisoqalisimasunilluunniit iluaqutissarsiniarnissaq. Pisinnaasut kisimik pilliuteqassanngillat, pisinnaanerusortat suliffissanut aqqutissiuissapput, aningaasaliissutissanullu qularnaassallugulu nunami aningaasarsiornerup ingerlaavarnissaa. Kikkut tamarmik nammaqataassapput aammali peqataanik siunissami iluaqutissarsissapput, uangut kinguaariit iluatsikkutsigu siunissami aningaasarsiornikkut, inunnik isumaginninnikkut taamatullu nunanut allanut politikkip siunissami ernumanartumik ingerlasussatut siulittuutigineqartut illuatungaanut saatinnissaa.

Naak immaqa eqqumiissinnaagaluartoq, Demokraatini pissutsit Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuummi ilanngunneqarsimanngitsut taalaarusuppagut. Ukiaq Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuutigineqartumut naleqqiullugu suliniutit inuiaqatigiinni akissaqartinngisagut piiarneqarnikuupput. Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup aningaasarsiornikkut akisussaassusillip ingilluartitaalerneru taamatuma uppernarsarpaa.

- Nuannaarutigaarput, kiisami paasineqarmat, timmisartunut suluusalinnut mittarfiliortiternissaq Landskarsip akissaqartinnigikkaa aatsaallu sanaartortoqarsinnaasoq avataaneersut aningaasaleeqataarusussappata.
- Iluarisimaarparput inatsisartut ataatsimiittarfissaat 100 milliunilikkaanik arlalinnik akeqartussaq Aningaasanut Inatsissatut siunnersuummit peerneqarmat aamma suna tamaat atorlugu sulissutigiumaarparput matuma aalajangernerup allanngortinneqanngilluinnarnissaa, naak nalunngikkaluartigu maani Inatsisartuni ilaasortat ilaasa massakkorpiaq sulissutigigaat, aningaasarliorluinnarfiup nalaani uangut Inatsisartunut ilaasortat nuannaartinniarluta akimasoorsuarmik ataatsimiittarfittaarnissarput - allanullu nuannaarutaavallaanngitsumik.
- GeoSurvey Greenland unikkallarpoq aningaasallu atorneqassapput GEUS-p sulilluurtup pitsanngorsarnissaanut.

Aningaasanut Inatsissatut siunnersuummi allani sipaartoqarpallaaluatsiarsimasoq aamma isumaqarpugut. Naalakkersuisut taamaasillutik siunnersuutigaat kontomi pingaarnermi 64.10.17-mi "nunami inuussutissarsiutinut takornariaqarnermilu ineriartortitsinernut tapiissutini" 1,6 millioner koruunit sipaarutigineqassasut. Tassani ilumoortumik Visit Greenland sipaarfiuvoq. Demokraatini takornariaqarnerup sipaarfiginissaa peqataaffiginiangilarput. Isumarput naapertorlugu Takornariaqarneq tassaavoq inuussutissarsiut pitsaasumik ineriartornissamut sullivinnillu pilersitsinissamut periarfissallit ilaat. Taamaattumik sipaarfigissallugu kukkunerussiaaq.

Tusagassiorfiit naqitanik saqqummersitsisartut pingaartippagut aamma Demokraatini kissaatigaarput aningaasaliissutit ingerlaannassasut 2014-mi Aningaasanut Inatsimmitut taamaattumillu 2015-mut Aningaasanut Inatsissatut siunnersuummi sipaarutissatut siunnersuutigineqartoq peerneqassasoq. Tugassiorfiillu eqqartornerini Demokraatini tusagassiornermut aningaasaliisoqassasoq siunnersuutiginikuuarput, iluaquserniarlugit Kalaallit Nunaanni pisut imaluunniit Kalaallit Nunaat pillugu qaqilerilluni tusagassiorarneq. Kissaatigaarput 2-3 millioner koruuninik immikkoortitsisoqassasoq tusagassiorfinnit pioreersunit imaluunniit tusagassiorunit namminersortunit qinnutigineqarsinnaasunik. Uangut kinguaariit tassaasariaqarpugut imminnut qiviarsinnaasut paasillugu suna naapertuunnersoq - aamma minnerunngitsumik paasillugu suut pisariaqartinniginnerigut - qitornagut taakkulu qitornaat

pissaqartikkumallugit. Kalaallit Nunaanni innuttaasutut oqarsinnaasariaqarpugut: "Sumi sipaarsinnaavugut, sumi sipaarutta annernannginnerpaassava aamma sumi suliffissat nutaat periarfissaasut takusinnaavugut, ilinniarfiit amerlanerusut taamatullu inuiaqatigiinnut iluaqutaanerusussat". Aningaasarsiorneq ataqatigiittariaqarpoq, ukiut tallimat qaangiuppata aamma ukiut 25-t. Taamaattumik Demokraatini innuttaasut saaffigaagut qinnuigalugillu ataatsimuussasugut, piviusorsiuussasugut suliumassuseqarlutalu, siunissarput qulakkeerumallugu.

Paasisariaqarparput kikkut tamarmik piumasatik pisinnaanngikkaat, taamaattumik isumagisariaqarparput, aningaasat sapinngisamik amerlanerpaanut iluaqusiinissaat aamma isertitassanik nutaanik nassaartariaqartugut. Aamma peqataanik aningaasarsiorfigut paarilluartariaqarpagut; aalisarneq aamma Naalagaaffeqatigiinneq. Aqagu namminersulivissinnaanermik eqqarsarnerit peertariaqarpagut. Nassuerutigisariaqarparput Naalagaaffeqatigiinneq pinngitsoorsinnaannginnatsigu aamma qiviartariaqarparput qanoq iliorluta tamatumunnga suleqataasinnaanerunerluta, uatsinnut iluaquserniarluta taamatullu aamma Naalagaaffeqatitta sinneri, qularnaarumallugu naapertuuttumik tamatta avitseqatigiittarnissarput.

Aningaasarsiornikkut siunissarput taartuuvoq taamaakkaluartorli suli piffissaqarpugut mumitsinissatsinnut. 2015 kusanartunik takutitsivioererpoq - pissutaanerullutik raajat qalerallillu tunineqarnerini akit. Kisianni ukiut aggersut aningaasarliorfiusussat qanoq piareersarfigissavagut? Sulisartut Kattuffiata SIK-p, Sulisitsisut peqatigiiffiat inuussutissarsiortullu tamarmik tikkuussipput, isertitaqarnissarput, suliffisallu qanoq qularnaarsinnaanerigut qaavatigullu pisortani sipaaruteqartutta aningaasarsiorneq ilorraap tungaanut saatissinnavarput, kisianni iliuseqapallattariaqarpugut.

Piffissaq ungasinnerusoq isigalugu aaqqiissuteqartarnissaq, ullut naliginnaat, inuussutissarsiorneq inuiaqatigiillu politikatta ilagilertariaqarpaa. Tamatta partiitut isumaqatigiissuteqarfigninnaasagut ataatsimoorfigisariaqarpagut. Ineqarneq pineqarpat, 10-30 procentit isumaqatigiissutigisinnaasagut isumaqatigiissuteqarfigninnaasagut. Assersuutigalugu meeqqat atuarfiisa iluarsaannissaannut pilersaarut aamma inissiat naliginnaasut iluarsaannissaat. Taava sinneri immikkut anneruniutigiumaarpagut. Ukiuni tullittuni amerlasuuni pisariaqartoq

tassaavoq aalajaattuunissaq, partiimi sorlermi ilaasortaagaluaaraanniluunniit - inuttut kinaanerput partiilu tunulliuttariaqarput, isumaqatigiinniarnernillu sivisuunik, suleqatigiinnermik immaqalu - isumaqatigiissutinik pakatsinalaartarsinnaasartussanik taarserlugit. Kisianni allatut ajornaqaaq taamaattariaqarpoq! Isiginnaartuulluta immitsinnut allallu isumaqalersissanngilagut M/S Grønland puttalluartoq.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut suliareqqitassanngorlugu innersuuppara.